

Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2007/08:68 Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet samt en motion väckt med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås ändringar i bl.a. brottsbalken och rättegångsbalken. Förslagen innebär att det vid viss allvarlig brottslighet ska vara möjligt att förverka inte bara utbyte av ett visst konkret brott, utan också utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet. För sambandet mellan det som förverkas och den brottsliga verksamheten ska gälla ett sänkt beviskrav i förhållande till vad som i allmänhet gäller i brottmålsprocessen. Härutöver lämnas vissa förslag som syftar till att förbättra möjligheterna att provisoriskt säkra tillgångar som genom ett senare beslut kan komma att förverkas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller propositionen och avslår motionen.

I betänkandet finns en reservation (v) och ett särskilt yttrande (v).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Utvidgade möjligheter till förverkande av vinning av brottslig verksamhet	7
Propositionen	7
Motionen	9
Utskottets ställningstagande	9
Lagförslagen	9
Övergångsbestämmelserna, m.m.	11
Uppföljning av reformen	12
Utskottets ställningstagande	13
Reservation	14
Förverkande mot annan än gärningsmannen, punkt 1 (v)	14
Särskilt yttrande	15
Uppföljning av reformen, punkt 3 (v)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Propositionen	16
Följdmotionen	16
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	17
<i>Bilaga 3</i>	
Reservantens lagförslag	46

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förverkande mot annan än gärningsmannen

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i brottsbalken, såvitt avser förslaget till 36 kap. 5 a §,
- b) lag om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:68 i denna del och avslår motion 2007/08:Ju22 yrkande 1.

Reservation (v)

2. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i brottsbalken i den mån lagförslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkt 1,
 - b) lag om ändring i taxeringslagen (1990:324),
 - c) lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
 - d) lag om ändring i tullagen (2000:1281),
 - e) lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
 - f) lag om ändring i lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.,
 - g) lag om ändring i rättegångsbalken,
 - h) lag om ändring i jordabalken,
 - i) lag om ändring i polislagen (1984:387) och
 - j) lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:68 i denna del.

3. Uppföljning av reformen

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ju22 yrkande 2.

Stockholm den 13 maj 2008

På justitieutskottets vägnar

Thomas Bodström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Thomas Bodström (s), Inger Davidson (kd), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s), Ulrika Karlsson i Uppsala (m), Elisebeht Markström (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Karl Gustav Abramsson (s), Inge Garstedt (m), Helena Bouveng (m), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Mehmet Kaplan (mp), Anders Hansson (m), Maryam Yazdanfar (s), Karin Nilsson (c) och Kjell Eldensjö (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Inom Europeiska unionen (rådet för rättsliga och inrikes frågor) nåddes i december 2002 en politisk överenskommelse om innehållet i ett utkast till rambeslut om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott. Utkastet godkändes av riksdagen i oktober 2004 (prop. 2003/04:166, bet. 2004/05:JuU5, rskr. 22). Efter fortsatt behandling i rådet antogs den 24 februari 2005 rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (EUT L 68, 15.3.2005, s. 49). Rambeslutet skulle av medlemsstaterna vara genomfört senast den 15 mars 2007.

Huvuddelen av de lagändringar som krävs för att genomföra rambeslutet beslutades av riksdagen i maj 2005 och trädde i kraft den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:135, bet. JuU31, rskr. 237, SFS 2005:282–319).

Beträffande ett moment i rambeslutet – skyldigheten enligt artikel 3 att vidta åtgärder för att kunna förverka egendom från personer som dömts för vissa allvarliga brott, även om egendomen i fråga inte kan knytas till det konkreta brottet – lämnades inte något lagförslag i nämnda proposition. Den frågan skulle i stället beredas vidare i Regeringskansliet. För detta ändamål utarbetades i Justitiedepartementet departementspromemorian Utvidgat förverkande m.m. (Ds 2006:17). Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2006/6572/L5).

Lagrådet har yttrat sig över lagförslagen. Lagrådet godtog den nya förverkandeformen och anslöt sig till regeringens uppfattning att förverkandeformen för sin effektivitet förutsätter att beviskravet för egendomens samband med brottslig verksamhet sätts lägre än vad som är brukligt i brottmålsprocessen. Dock ansåg Lagrådet att detta lägre beviskrav inte fått en acceptabel utformning i lagrådsremissen. Vidare ställde sig Lagrådet tveksamt till övergångsbestämmelsernas utformning. Dessa två frågor återkommer utskottet till i det följande. Även i vissa andra hänseenden lämnade Lagrådet förslag till ändringar, vilka regeringen i allt väsentligt följt.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag som syftar till att genomföra artikel 3 i rådets rambeslut 2005/212/RIF om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott.

I propositionen föreslås ändringar i bl.a. brottsbalken och rättegångsbalken.

Förslagen innebär att det vid viss allvarlig brottslighet ska vara möjligt att förverka inte bara utbyte av ett visst konkret brott, utan också utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet. För sambandet mellan det som förverkas och den brottsliga verksamheten ska gälla ett sänkt beviskrav i förhållande till vad som i allmänhet gäller i brottmålsprocessen.

Härutöver lämnas vissa förslag som syftar till att förbättra möjligheterna att provisoriskt säkra tillgångar som genom ett senare beslut kan komma att förverkas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2008.

Utskottets överväganden

Utvidgade möjligheter till förverkande av vinning av brottslig verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag i dess helhet. Därmed bifaller riksdagen propositionen och avslår ett yrkande i motion Ju22 om att förverkande av vinning av brottslig verksamhet inte ska få ske mot annan än den som dömts för eller medverkat till det förverkandeutlösande brottet. Jämför reservation (v).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen lagändringar i bl.a. brottsbalken som innebär att en ny form av förverkande införs. Förslagen innebär att det vid viss allvarlig brottslighet ska vara möjligt att förverka inte bara utbyte av ett visst konkret brott utan också utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet. Huvudbestämmelsen om denna nya förverkandeform föreslås införd i en ny paragraf – 1 b § – till 36 kap. brottsbalken.

Förverkande av utbyte av sådan inte närmare preciserad brottslig verksamhet ska enligt bestämmelsen kunna beslutas när någon döms för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i sex år eller mer (förverkandeutlösande brott). Det handlar här genomgående om grov brottslighet som exempelvis människohandel, rån, grovt bedrägeri och grovt narkotikabrott.

Den nya förverkandeformen ska också kunna tillgripas när någon döms för vissa särskilt angivna brott, som inte träffas av straffskaleavgränsningen. Som kriterier för valet av förverkandeutlösande brott anger regeringen att det ska vara fråga om brott som är av den karaktären att de typiskt sett är ägnade att generera stora vinster, brottslighet som ofta bedrivs i mer eller mindre organiserade former och som till sin karaktär är särskilt samhällsfarlig eller på annat sätt skadlig. Det bör också beaktas om brotten har beröringspunkter med dem som anges i artikel 3 i förverkanderambeslutet. Det handlar t.ex. om människohandel som utgör mindre grovt brott, narkotikabrott av normalgraden samt människosmuggling och organiserande av människosmuggling av normalgraden.

Oavsett om förverkande aktualiseras av ett brott med fängelse om minst sex år i straffskalan eller ett av de särskilt angivna brotten föreslås en ytterligare förutsättning för förverkande vara att det förverkandeutlösande brottet i det enskilda fallet har varit av sådan beskaffenhet att kunna ge utbyte.

Den nya förverkandeformen ska enligt förslaget kunna beslutas också vid försök, förberedelse och stämpling till ett förverkandeutlösande brott samt vid anstiftan och medhjälp.

Förverkandeformen föreslås medge förverkande av utbyte av brottslig verksamhet. Liksom vid annat utbytesförverkande ska såväl sak- som värdeförverkande kunna komma i fråga. Det ska inte krävas att det som förverkas härrör från den dömdes egen brottsliga verksamhet.

När det gäller beviskravet för användning av den nya förverkandeformen föreslås att det inte ska krävas att det är ställt utom rimligt tvivel att den egendom som yrkas förverkad utgör utbyte av brottslig verksamhet. I stället ska det vara tillräckligt att detta framstår som klart mera sannolikt än att så inte är fallet.

Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet föreslås kunna ske hos den för det förverkandeutlösande brottet dömda (gärningsmannen eller medverkande) samt hos den som genom bodelning eller på grund av arv eller testamente eller genom gåva förvärvat egendomen från den dömda. Även den som på annat sätt förvärvat egendomen av den dömda och då haft vetskap om eller skälig anledning att anta att den har samband med brottslig verksamhet föreslås kunna träffas av förverkande. Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet föreslås kunna ske även hos en juridisk person som förvärvat egendom av den dömda och som genom sin ställföreträdare haft vetskap om eller skälig anledning att anta att egendomen har samband med brottslig verksamhet.

Talan om förverkande mot den som åtalas för det förverkandeutlösande brottet ska prövas tillsammans med åtalet för brottet. Talan om förverkande mot någon annan än den som åtalas för det förverkandeutlösande brottet ska enligt förslaget i propositionen prövas enligt en särskild lag och väckas i särskild ordning. En sådan talan ska väckas inom ett år från det att domen i målet om det förverkandeutlösande brottet har vunnit laga kraft.

Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet ska enligt förslaget i propositionen inte få beslutas om det är oskäligt. Skälighetsbedömningen ska kunna leda till att förverkande helt underlåts eller att partiellt förverkande beslutas. Vidare föreslås vissa bestämmelser om möjlighet att vid senare beslutad betalningsskyldighet till följd av samma omständigheter som förverkandet – t.ex. skattetillägg – beakta tidigare beslutat förverkande av utbyte av brottslig verksamhet. Sådana bestämmelser föreslås införas i taxeringslagen, skattebetalningslagen och tullagen.

Vidare föreslås i propositionen att föremål som kan ha betydelse för utredning om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet ska kunna tas i beslag. För att utröna omständigheter som kan ha betydelse för en sådan utredning ska husrannsakan och kroppsvisitation kunna tillgripas.

Regeringen konstaterar i propositionen att det inte fordras några vidare lagstiftningsåtgärder för att kunna belägga egendom med kvarstad i syfte att förhindra undandragande av betalning av värdet av förverkad egendom. All egendom som kan beläggas med kvarstad – dvs. både fast och lös egendom – föreslås dock i propositionen kunna tas i förvar genom beslut av åklagare. På samma sätt som vid beslag ska det vara möjligt att lämna kvar viss egendom i innehavarens vård. Polisens rätt att i brådskande fall

besluta om förvar föreslås vara begränsad till lös egendom. Det föreslås vidare regler om att protokoll ska föras över förvar och att egendomen ska vårdas väl. Att proportionalitetsprincipen tillämpas på tvångsmedlet föreslås framgå av lag. Husrannsakan och kroppsvisitation ska få användas i syfte att söka efter egendom som kan tas i förvar. Den grundläggande förutsättningen för användning av dessa tvångsmedel – att fängelse kan följa på brottet – ska enligt förslaget alltid vara uppfylld. Vid utredning av brott som avses i lagen om straff för smuggling föreslås tjänstemän inom Tullverket och Kustbevakningen ha samma rätt som polis att ta egendom i förvar.

Motionen

I motion Ju22 (v) föreslås att utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet endast ska kunna förverkas hos gärningsmannen eller annan som medverkat till det brott som förverkandet grundas på. Motionärerna pekar på att beviskravet för förverkande är för lågt ställda i förhållande till personer i kretsen kring den dömda vilka inte dömts för det förverkandeutlösande brottet. Mot bakgrund av sin inställning i frågan om förverkande mot andra än gärningsmannen föreslår motionärerna att det inte införs någon särskild lag om förfarande vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

Utskottets ställningstagande

Lagförslagen

Den främsta drivkraften för den organiserade brottsligheten är utsikten att skaffa sig ekonomisk vinning. Av kriminalpolitiska skäl är det därför viktigt att den som begår ett brott inte bara lagförs, utan dessutom berövas möjligheten att skörda vinsterna av brottsligheten. För detta ändamål finns regler om förverkande av utbyte av brott och om företagsbot, som därmed är viktiga instrument i den brottsbekämpande verksamheten. Det är också viktigt att strypa finansieringen av brottslig verksamhet.

Möjligheterna till förverkande har under senare år utvidgats i olika avseenden, senast genom lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:135, bet. JuU31, rskr. 237, SFS 2005:282–319). För att utbyte av brott ska kunna förverkas krävs dock enligt gällande rätt att det ska finnas ett styrkt samband mellan det som förverkas och ett visst konkret brott.

Mot bakgrund av brottslighetens utveckling och internationalisering framstår det som uppenbart att ytterligare åtgärder behöver vidtas. Ett skäl är att det är förenat med stora svårigheter för de brottsbekämpande myndigheterna att fullt ut styrka att egendom som på goda grunder kan antas härröra från brottslig verksamhet utgör utbyte av ett visst, utpekad brott. Härtill kommer att den nuvarande förverkanderegleringen inte är tillräcklig för att den svenska lagstiftningen ska anses uppfylla kraven i artikel 3 i

förverkanderambeslutet. Rambeslutet förutsätter nämligen att det vid vissa allvarliga brott ska vara möjligt att förverka inte bara egendom som kan knytas till det brott som lagöverträdaren döms för, utan även egendom som härrör från dennes brottsliga verksamhet i övrigt. Redan av det skälet är det alltså nödvändigt att vidta lagstiftningsåtgärder.

Det behov av ökad effektivitet i brottsbekämpningen som nu berörts måste naturligtvis vägas mot den enskildes rättssäkerhet.

Vid bedömningar av avvägningen mellan effektivitet och rättssäkerhet är det värdefullt att göra jämförande bedömningar av om och på vilket sätt en motsvarande reglering utformats i andra närliggande länder. Det kan i det sammanhanget konstateras att liknande bestämmelser som de i propositionen föreslagna sedan ett antal år tillbaka har funnits i Danmark, Norge och Finland, såväl vad gäller sänkt beviskrav beträffande sambandet mellan egendomen och brottslig verksamhet som möjligheten att förverka egendomen mot närstående.

Som regeringen anför är det inte bara kravet i förverkanderambeslutet om att vid viss allvarlig brottslighet överge den strikta synen att utbyte för att kunna förverkas ska ha direkt samband med ett visst konkret brott som motiverar förändringar av förverkandelagstiftningen. För att uppnå tillräcklig effektivitet i förverkandeinstitutet bör dessutom sambandet mellan utbytet och någons brottsliga verksamhet inte behöva styrkas fullt ut, dvs. det kan inte krävas att det sambandet är *ställt utom rimligt tvivel*. I stället bör det vara tillräckligt att åklagaren uppfyller ett lägre ställt beviskrav. Ett så lågt ställt beviskrav som *sannolikt* kan dock inte väljas för att beskriva sambandet mellan egendomen och den brottsliga verksamheten. Risken med att använda ett sådant absolut begrepp med lågt beviskrav är att endast begränsad utredning om egendomens härkomst leder till att beviskravet anses uppfyllt, med alltför stor risk att egendom som inte utgör utbyte av brottslig verksamhet förverkas. Beviskravet bör relatera till den alternativa tesen att egendomen inte härrör från brottslig verksamhet. Det bör alltså ankomma på åklagaren att både göra det sannolikt i sig att egendomen härrör från brottslig verksamhet och att den härkomsten är mer sannolik än motsatsen. Dessutom bör beviskravet ställas högre än begreppet sannolikt. Den utformning av beviskravet som regeringen föreslår, nämligen att det framstår som *klart mera sannolikt* att egendomen härrör från brottslig verksamhet än att så inte är fallet, framstår som en rimlig avvägning mellan kraven på effektivitet i brottsbekämpningen och rättssäkerhet.

Utskottet övergår nu till att behandla motionärernas synpunkt rörande förverkande av egendom mot andra personer än gärningsmannen eller medverkande till det förverkandeutlösande brottet. Utskottet delar regeringens ståndpunkt att målsättningen att göra förverkandeformen användbar och verkningsfull i kampen mot allvarlig vinningsbrottslighet är svår att förena med en ordning som skulle innebära att den som gjort sig vinster på brottslig verksamhet helt kunde undgå förverkande genom en så enkel åtgärd

som att föra över egendomen till andra. Bestämmelser om förverkande mot förvärvaren av brottsutbyte finns redan beträffande befintliga förverkandebestämmelser (se 36 kap. 5 § brottsbalken) och framstår som nödvändiga även för den nya förverkandeformen. Det är värt att notera att samtliga remissinstanser utom Justitiekanslern godtagit en ordning som innebär att förverkande i viss utsträckning ska kunna ske även mot någon som förvärvat egendomen från gärningsmannen. En förutsättning för förverkande mot en förvärvare av egendomen måste vara att det kan styrkas att egendom som utgör utbyte av brottslig verksamhet har förvärvats från den dömda. För den omständigheten att det skett ett förvärv bör, som regeringen anför, inte uppställas ett sänkt beviskrav. Dessutom bör förverkande mot förvärvare av egendomen kunna göras gällande endast under en begränsad period. Den av regeringen föreslagna längden på den frist inom vilken en sådan talan ska väckas, nämligen inom ett år från det att domen avseende det förverkandeutlösande brottet har vunnit laga kraft, framstår som lämpligt avvägd.

Även övriga lagförslag har enligt utskottets mening fått en ändamålsenlig utformning.

Övergångsbestämmelserna, m.m.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2008. Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet ska inte få beslutas om det förverkandeutlösande brottet har begåtts före ikraftträdandet. I fall av förverkande hos den som förvärvat egendom av gärningsmannen före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser gälla, även om det förverkandeutlösande brottet begåtts efter ikraftträdandet.

Lagrådet uttryckte i sitt yttrande vissa tveksamheter inför övergångsbestämmelsernas utformning, särskilt när det gäller slutsatsen att hänsyn uteslutande ska tas till hur regleringen tedde sig när det förverkandeutlösande brottet begicks och att de föreslagna bestämmelserna inte har retroaktiv verkan. En tillämpning av den föreslagna bestämmelsen i 36 kap. 1 b § brottsbalken förutsätter enligt Lagrådet att en prövning av sambandet mellan utbytet och den tidigare brottsliga verksamheten sker. Gärningsmannen har enligt Lagrådet knappast kunnat inse att ett förverkande, som inte var möjligt när brottet begicks, långt senare skulle kunna genomföras till följd av att han begått ett nytt brott. De föreslagna bestämmelserna kan enligt Lagrådet med ett sådant synsätt mycket väl anses ha retroaktiv verkan.

Regeringen anför i propositionen bl.a. att skilda synsätt gör sig gällande beträffande förverkande mot gärningsmannen. Å ena sidan kan påstås att förbudet mot retroaktiv strafflagstiftning skulle innebära att varje reaktion som är strängare än den som kunde följa vid tidpunkten för den aktuella brottsliga verksamheten är otillåten. Å andra sidan kan hävdas att hänsyn uteslutande ska tas till hur regleringen tedde sig vid gärningstillfället, dvs. när det förverkandeutlösande brottet begicks. Regeringen ansluter sig i propositionen till det sistnämnda synsättet, som innebär att gärningsmannen

har att ta i beräkning att förverkande av utbyte av också relativt långt tillbaka i tiden liggande brottslig verksamhet kan komma i fråga så snart han eller hon efter ikraftträdandet begår ett förverkandeutlösande brott. Detta är en följd av den nya förverkandeformens grundläggande konstruktion såsom särskild rättsverkan av – eller reaktion på – ett enda brott, nämligen det förverkandeutlösande brottet. Det är således enligt regeringen inte fråga om att genom en ny straffrättslig reglering beivra brottsliga gärningar som ligger i tiden före de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Andra hänsyn gör sig gällande då förverkande av utbyte av brottslig verksamhet kommer i fråga hos någon annan än den som begått det förverkandeutlösande brottet. Förvärvarens möjligheter att förutse konsekvenserna av sin åtgärd att förvärva egendomen är rent allmänt ganska begränsade. Om förverkande hos förvärvaren aktualiseras av ett förverkandeutlösande brott som visserligen begåtts efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande men där det som yrkas förverkat är egendom som vederbörande redan före ikraftträdandet förvärvat av gärningsmannen kan det inte uteslutas att förvärvaren hade avstått från transaktionen, om reglerna om den nya förverkandeformen varit i kraft vid förvärvstillfället.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning vad gäller utformningen av övergångsbestämmelserna. Förverkande av utbyte av annan brottslig verksamhet än sådan som direkt följer av det förverkandeutlösande brottet utgör en särskild rättsverkan av det förverkandeutlösande brottet, inte av andra brott som må ha begåtts före ikraftträdandet. Som regeringen anför har gärningsmannen möjlighet att ta i beräkning att också förverkande av utbyte av brottslig verksamhet som ligger relativt långt tillbaka i tiden kan komma i fråga så snart han eller hon efter ikraftträdandet begår ett förverkandeutlösande brott.

Sammanfattningsvis anser utskottet att förslagen i propositionen utgör en rimlig avvägning mellan intresset av att skapa effektiva medel för att slå mot drivkraften för den organiserade brottsligheten – den ekonomiska vinningen – och intresset av att värna enskildas rättssäkerhet. Utskottet tillstyrker lagförslagen och föreslår således att riksdagen antar propositionen och avslår motion Ju22 i nu behandlad del.

Uppföljning av reformen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att reformen ska följas upp med början senast år 2012. Jämför särskilt yttrande (v).

Motionen

I motion Ju22 (v) anförs att reformen bör följas upp och utvärderas med början senast år 2012.

Utskottets ställningstagande

Reformer på det straffrättsliga området bör enligt utskottets mening följas upp och utvärderas efter att lagstiftningen har varit i kraft under ett antal år. Så brukar i regel ske, och det framstår som naturligt att de aktuella lagändringarna i ärendet kommer att bli föremål för sådan uppföljning i lämplig form. Utskottet anser det dock vare sig lämpligt eller nödvändigt att nu närmare bestämma hur en sådan uppföljning bör genomföras och när det är lämpligt att påbörja den. Motion Ju22 bör därför avslås i nu behandlad del.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Förverkande mot annan än gärningsmannen, punkt 1 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) antar 36 kap. 5 a § regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken med den ändringen att bestämmelsen får den lydelse som reservanten föreslår i bilaga 3.

b) avslår regeringens förslag till lag om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ju22 yrkande 1 och bifaller delvis proposition 2007/08:68 i denna del.

Ställningstagande

Jag instämmer i majoritetens uppfattning att det bör införas en möjlighet att vid viss allvarlig brottslighet från gärningsmannen förverka utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet och att ett sänkt beviskrav därvid ska gälla beträffande sambandet mellan egendomen och den brottsliga verksamheten.

Att införa en möjlighet till sådant förverkande hos andra personer än den som dömts för det förverkandeutlösande brottet är enligt min mening däremot att gå för långt. Man måste ha i åtanke att den egentliga brottsliga handlingen som är kopplad till den aktuella egendomen kan ha begåtts av en tredje person. Därmed kan den egendom som förverkas härröra från brottslighet som begåtts av en bekant till en bekant till den som innehar egendomen. Att i tredje ledet sänka beviskraven för förverkande i den mån som föreslås är enligt min mening alltför rättsosäkert och riskerar att skapa alltför stort utrymme för godtycke. Det rambeslut som delvis ligger till grund för propositionen förutsätter inte heller att sådana regler införs.

Eftersom jag anser att det inte bör införas en möjlighet till sådant förverkande mot andra än gärningsmannen bör det inte heller införas en särskild lag om förfarandet vid sådant förverkande.

Riksdagen bör därför dels anta 36 kap. 5 a § brottsbalken med de ändringar som framgår av *bilaga 3*, dels avslå regeringens förslag till lag om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

Särskilt yttrande

Uppföljning av reformen, punkt 3 (v)

Lena Olsson (v) anför:

Jag stöder i huvudsak de aktuella lagförslagen. Införande av en möjlighet att förverka egendom med tillämpning av ett sänkt beviskrav är emellertid förenat med risken att oskyldiga personer drabbas av förverkande och att egendom som inte utgör utbyte av brott ändå förverkas. Införande av sådana förverkandemöjligheter förutsätter att de nämnda riskerna uppvägs av en bevisat positiv effekt när det gäller bekämpande av allvarlig brottslighet för ekonomisk vinning. Det är därför angeläget att följa upp lagändringarna inom en inte alltför avlägsen framtid.

Jag utgår från att regeringen senast år 2012 kommer att tillsätta en offentlig utredning med tydliga kommittédirektiv om att följa upp och utvärdera de lagändringar som föreslås i propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:68 Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall,
3. lag om ändring i taxeringslagen (1990:324),
4. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
5. lag om ändring i tullagen (2000:1281),
6. lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
7. lag om ändring i lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.,
8. lag om ändring i rättegångsbalken,
9. lag om ändring i jordabalken,
10. lag om ändring i polislagen (1984:387),
11. lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

Följdmotionen

2007/08:Ju22 av Lena Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag vad gäller dels 36 kap. 5 a § första stycket 2 och 3 samt andra stycket BrB, dels lagen om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en offentlig utredning ska inleda en uppföljning och utvärdering av lagändringarna senast år 2012.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken

dels att 36 kap. 1, 1 a och 5 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas fyra nya paragrafer, 36 kap. 1 b, 1 c, 5 a och 5 b §§, av följande lydelse,

dels att det närmast före 36 kap. 2 § ska införas en ny rubrik som ska lyda "Förverkande av hjälpmedel, m.m.",

dels att det närmast före 36 kap. 1 och 5 §§ ska införas nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

Förverkande av utbyte1 §¹

Utbyte av brott enligt denna balk *skall* förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Det samma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott, om mottagandet utgör brott enligt denna balk; i stället för det mottagna får dess värde förklaras förverkat.

Om inte annat är särskilt föreskrivet, *skall* bestämmelserna i första stycket också tillämpas i fråga om utbyte av brott och ersättning för kostnader i samband med brott enligt annan lag eller författning, om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år.

Utbyte av *ett* brott enligt denna balk *ska* förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Det samma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett brott, om mottagandet utgör brott enligt denna balk. I stället för det mottagna får dess värde förklaras förverkat.

Om inte annat är särskilt föreskrivet, *ska* bestämmelserna i första stycket också tillämpas i fråga om utbyte av *ett* brott och ersättning för kostnader i samband med *ett* brott enligt annan lag eller författning, om det för brottet är föreskrivet fängelse i mer än ett år.

1 a §²

Vid bedömningen av om det är uppenbart oskäligt att förklara utbyte av brott förverkat *skall* bland andra omständigheter beaktas om det finns anledning att anta att ska-

Vid bedömningen av om det är uppenbart oskäligt att förklara utbyte av *ett* brott förverkat *ska* bland andra omständigheter beaktas om det finns anledning att anta

¹ Senaste lydelse 2005:283.

² Senaste lydelse 2005:283.

deståndsskyldighet i anledning av brottet kommer att åläggas eller annars bli fullgjord.

Som utbyte av brott anses vid förverkande även egendom som har trätt i stället för utbyte, avkastning av utbyte samt avkastning av det som trätt i stället för utbyte.

att skadeståndsskyldighet i anledning av brottet kommer att åläggas eller annars bli fullgjord.

1 b §

Döms någon för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i sex år eller mer och har brottet varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte, ska även i annat fall än som avses i 1 § egendom förklaras förverkad, om det framstår som klart mera sannolikt att den utgör utbyte av brottslig verksamhet än att så inte är fallet. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat.

Har brottet varit av beskaffenhet att kunna ge utbyte, gäller första stycket också om någon döms för

1. människohandel enligt 4 kap. 1 a § fjärde stycket, koppleri, ocker som är grovt, olovlig befattning med falska pengar som är grovt, eller grovt dobbleri,

2. narkotikabrott enligt 1 § narkotikastrafflagen (1968:64) eller olovlig befattning med narkotika-prekursorer enligt 3 b § första stycket samma lag,

3. dopningsbrott enligt 3 § första stycket lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller grovt dopningsbrott enligt 3 a § samma lag,

4. narkotikasmuggling enligt 6 § första stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling, eller

5. människosmuggling enligt 20 kap. 8 § första stycket utlänningslagen (2005:716) eller organiserande av människosmuggling enligt 20 kap. 9 § första stycket samma lag.

Vad som sägs om förverkande i första och andra styckena gäller också om någon döms för försök,

förberedelse eller stämpling till ett brott som avses där.

Förverkande enligt denna paragraf får inte beslutas om det är oskäligt.

1 c §

Som utbyte av ett brott eller av brottslig verksamhet anses vid förverkande även egendom som har trätt i stället för utbyte, avkastning av utbyte samt avkastning av det som trätt i stället för utbyte.

Hos vem förverkande får ske, m.m.

5 §³

Förverkande till följd av brott av egendom eller dess värde får, om ej annat har föreskrivits, ske hos

- a) gärningsmannen eller annan som medverkat till brottet,
- b) den i vars ställe gärningsmannen eller annan medverkande var,
- c) den som genom brottet beretts vinning eller näringsidkare som avses i 4 §,

d) den som efter brottet förvärvat egendomen genom bodelning eller på grund av arv eller testamente eller genom gåva eller som efter brottet förvärvat egendomen på annat sätt och därvid haft vetskap om eller skälig anledning till antagande om egendomens samband med brottet.

Tillhörde egendomen vid brottet inte någon av dem som anges i första stycket a–c, får den inte förklaras förverkad. Egendom som enligt 1 a § *skall* anses som utbyte får dock förklaras förverkad om den egendom, som den förverkade egendomen trätt i stället för, vid brottet tillhörde någon av dem som anges i första stycket a–c.

Särskild rätt till egendom som förklarats förverkad består, om ej även den särskilda rätten förklaras förverkad.

Sådan rätt som har vunnits genom utmätning eller betalnings-säkring upphör, om egendomen förklaras förverkad, såvida ej av

Förverkande till följd av brott av egendom eller dess värde *enligt 1 och 2–4 §§* får, om *inte* annat har föreskrivits, ske hos

Tillhörde egendomen vid brottet inte någon av dem som anges i första stycket a–c, får den inte förklaras förverkad. Egendom som enligt 1 c § *ska* anses som utbyte får dock förklaras förverkad om den egendom, som den förverkade egendomen trätt i stället för, vid brottet tillhörde någon av dem som anges i första stycket a–c.

³ Senaste lydelse 2005:283.

särskild anledning förordnas att rätten skall bestå.

5 a §

Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 1 b § får ske hos

1. gärningsmannen eller annan som medverkat till det brott som förverkandet grundas på,

2. den som förvärvat egendomen genom bodelning eller på grund av arv eller testamente eller genom gåva,

3. den som förvärvat egendomen på annat sätt och därvid haft vetskap om eller skäligen anledning att anta att egendomen har samband med brottslig verksamhet.

Bestämmelser om förfarandet vid en talan om förverkande hos den som avses i första stycket 2 eller 3 finns i lagen (2008:000) om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

5 b §

Särskild rätt till egendom som förklaras förverkad består, om inte även den särskilda rätten förklaras förverkad.

Sådan rätt som har vunnits genom utmätning upphör, om egendomen förklaras förverkad, såvida det inte av särskild anledning förordnas att rätten ska bestå.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

2. För brott begångna före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. Även om ett brott har begåtts efter ikraftträdandet, gäller dock äldre bestämmelser vid förverkande hos någon som avses i 5 a § första stycket 2 och vars förvärv har skett före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om förfarandet vid prövning av en fråga om sådant förverkande som avses i 36 kap. 1 b § brottsbalken, när frågan inte rör någon som är tilltalad för brott.

2 § En fråga som avses i 1 § prövas av tingsrätten efter särskild talan. Om inte annat framgår av denna lag, gäller för en sådan talan i tillämpliga delar reglerna i rättegångsbalken om åtal för brott för vilket är föreskrivet fängelse i ett år eller mer.

3 § En talan enligt denna lag får inte väckas förrän domen i målet om åtal för det brott som enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken kan föranleda förverkandet har vunnit laga kraft. Talan ska väckas inom ett år därefter.

4 § Utfärdas stämning, ska den mot vilken talan riktas kallas till huvudförhandling och erinras om att målet kan komma att avgöras trots att han eller hon uteblir eller inställer sig genom ombud då han eller hon har förelagts att infinna sig personligen.

Kan saken utredas tillfredsställande, får målet avgöras trots att den mot vilken talan riktas har inställt sig endast genom ombud eller har uteblivit.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

3 Förslag till lag om ändring i taxeringslagen (1990:324)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 14 § taxeringslagen (1990:324) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

14 §¹

Den skattskyldige *skall* helt eller delvis befrias från särskild avgift om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig eller om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Om den skattskyldige delvis befrias från avgiften, *skall* den sättas ned till hälften eller en fjärdedel.

Vid bedömningen av om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig *skall* det särskilt beaktas om denna kan antas ha

1. berott på den skattskyldiges ålder, hälsa eller liknande förhållande,
2. berott på att den skattskyldige har felbedömt en skatteregel eller betydelsen av de faktiska förhållandena, eller
3. föranletts av vilseledande eller missvisande kontrolluppgifter.

Vid bedömningen av om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp *skall* det särskilt beaktas om

1. avgiften inte står i rimlig proportion till felaktigheten eller underlåtenheten,
2. en oskäligt lång tid förflutit efter det att Skatteverket har funnit anledning att anta att den skattskyldige *skall* påföras skattetillägg utan att den skattskyldige kan lastas för dröjsmålet, eller
3. felaktigheten eller underlåtenheten även har medfört att den skattskyldige fällts till ansvar för brott enligt skattebrottslagen (1971:69).

Den skattskyldige *ska* helt eller delvis befrias från särskild avgift om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig eller om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Om den skattskyldige delvis befrias från avgiften, *ska* den sättas ned till hälften eller en fjärdedel.

Vid bedömningen av om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig *ska* det särskilt beaktas om denna kan antas ha

Vid bedömningen av om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp *ska* det särskilt beaktas om

2. en oskäligt lång tid förflutit efter det att Skatteverket har funnit anledning att anta att den skattskyldige *ska* påföras skattetillägg utan att den skattskyldige kan lastas för dröjsmålet, eller
3. felaktigheten eller underlåtenheten även har medfört att den skattskyldige fällts till ansvar för brott enligt skattebrottslagen (1971:69) *eller blivit föremål för förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.*

¹ Senaste lydelse 2003:655.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

4 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 10 § skattebetalningslagen (1997:483) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap. 10 §¹

Den skattskyldige *skall* helt eller delvis befrias från särskild avgift om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig eller om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Om den skattskyldige delvis befrias från avgiften *skall* den sättas ned till hälften eller en fjärdedel.

Vid bedömningen av om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig *skall* det särskilt beaktas om denna kan antas ha berott på

1. den skattskyldiges ålder, hälsa eller liknande förhållande, eller
2. att den skattskyldige har felbedömt en skatteregel eller betydelsen av de faktiska förhållandena.

Vid bedömningen av om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp *skall* det särskilt beaktas om

1. avgiften inte står i rimlig proportion till felaktigheten eller underlåtenheten,
2. en oskäligt lång tid förflutit efter det att Skatteverket har funnit anledning att anta att den skattskyldige *skall* påföras skattetillägg utan att den skattskyldige kan lastas för dröjsmålet, eller
3. felaktigheten eller underlåtenheten även har medfört att den skattskyldige har fällts till ansvar för brott enligt skattebrottslagen (1971:69).

Den skattskyldige *ska* helt eller delvis befrias från särskild avgift om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig eller om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp. Om den skattskyldige delvis befrias från avgiften, *ska* den sättas ned till hälften eller en fjärdedel.

Vid bedömningen av om felaktigheten eller underlåtenheten framstår som ursäktlig *ska* det särskilt beaktas om denna kan antas ha berott på

Vid bedömningen av om det annars skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med fullt belopp *ska* det särskilt beaktas om

2. en oskäligt lång tid förflutit efter det att Skatteverket har funnit anledning att anta att den skattskyldige *ska* påföras skattetillägg utan att den skattskyldige kan lastas för dröjsmålet, eller
3. felaktigheten eller underlåtenheten även har medfört att den skattskyldige har fällts till ansvar för brott enligt skattebrottslagen (1971:69) *eller blivit föremål för förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.*

¹ Senaste lydelse 2003:664.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

5 Förslag till lag om ändring i tullagen (2000:1281)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 10 § tullagen (2000:1281) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Gäldenären respektive deklaran-
ten *skall* helt eller delvis befrias
från tulltillägg respektive förse-
ningsavgift om felaktigheten eller
underlåtenheten framstår som ur-
säktlig eller om det annars skulle
vara oskäligt att ta ut avgiften med
fullt belopp.

Vid bedömningen av om felak-
tigheten eller underlåtenheten fram-
står som ursäktlig *skall* det särskilt
beaktas om denna kan antas ha

1. stått i samband med gäldenärens respektive deklarantens ålder, hans eller hans ombuds hälsa eller liknande förhållanden, eller

2. berott på att gäldenären respektive deklaran-
ten har felbedömt regler-
na eller betydelsen av de faktiska förhållandena.

Vid bedömningen av om det an-
nars skulle vara oskäligt att ta ut
avgiften med fullt belopp *skall* det
särskilt beaktas om

1. avgiften inte står i rimlig proportion till felaktigheten eller underlå-
tenheten,

2. en oskäligt lång tid förflutit
efter det att Tullverket har funnit
anledning att anta att gäldenären
respektive deklaran-
ten *skall* påfö-
ras avgift utan att han kan lastas
för dröjsmålet, eller

3. felaktigheten eller underlåten-
heten även har medfört att gälde-
nären respektive deklaran-
ten har fällts till ansvar för brott enligt
lagen (2000:1225) om straff för
smuggling eller 10 kap. denna lag.

Föreslagen lydelse

8 kap.

10 §¹

Gäldenären respektive deklaran-
ten *ska* helt eller delvis befrias från
tulltillägg respektive försenings-
avgift om felaktigheten eller un-
derlåtenheten framstår som ursäk-
tlig eller om det annars skulle vara
oskäligt att ta ut avgiften med fullt
belopp.

Vid bedömningen av om felak-
tigheten eller underlåtenheten fram-
står som ursäktlig *ska* det särskilt
beaktas om denna kan antas ha

Vid bedömningen av om det an-
nars skulle vara oskäligt att ta ut
avgiften med fullt belopp *ska* det
särskilt beaktas om

2. en oskäligt lång tid förflutit
efter det att Tullverket har funnit
anledning att anta att gäldenären
respektive deklaran-
ten *ska* påfö-
ras avgift utan att han kan lastas för
dröjsmålet, eller

3. felaktigheten eller underlåten-
heten även har medfört att gälde-
nären respektive deklaran-
ten har fällts till ansvar för brott enligt
lagen (2000:1225) om straff för
smuggling eller 10 kap. denna lag
*eller blivit föremål för förverkande
av utbyte av brottslig verksamhet
enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.*

¹ Senaste lydelse 2003:214.

Deklaranten får helt eller delvis befrias från förseningsavgift även när underlåtenheten är obetydlig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §¹

Om det inte är uppenbart oskäligt, *skall* följande egendom förklaras förverkad:

Om det inte är uppenbart oskäligt, *ska* följande egendom förklaras förverkad:

1. produkt som varit föremål för brott enligt denna lag eller värdet på en sådan produkt,
2. utbyte av brott enligt denna lag,
3. vad någon tagit som ersättning för kostnader i samband med ett brott enligt denna lag, eller värdet av det mottagna, om mottagandet utgör brott enligt denna lag.

En produkt som avses i första stycket 1 eller en särskild rätt till produkten får inte förklaras förverkad, om produkten eller rättigheten efter brottet förvärvats av någon som inte haft vetskap om eller skälig anledning till antagande om egendomens samband med brottet. Vid förverkande enligt första stycket 1 av en produkt gäller inte bestämmelserna i 36 kap. 5 § första och andra styckena brottsbalken om hos vem förverkande får ske.

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om förverkandet behövs för att förebygga brott enligt denna lag eller om det annars finns särskilda skäl. Det samma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. I 36 kap. 5 § brottsbalken finns bestämmelser om hos vem förverkande får ske och om särskild rätt till förverkad egendom.

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om förverkandet behövs för att förebygga brott enligt denna lag eller om det annars finns särskilda skäl. Det samma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. I 36 kap. 5 och 5 b §§ brottsbalken finns bestämmelser om hos vem förverkande får ske och om särskild rätt till förverkad egendom.

¹ Senaste lydelse 2005:317.

I stället för förverkande enligt tredje stycket av egendomen eller dess värde får rätten föreskriva att någon åtgärd vidtas med egendomen som förebygger fortsatt missbruk av den. I sådana fall får även en del av egendomens värde förklaras förverkat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om förverkandet behövs för att förebygga brott enligt denna lag eller det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som har varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. I 36 kap. 5 § brottsbalken finns bestämmelser om hos vem förverkande får ske och om särskild rätt till förverkad egendom.

I stället för förverkande av egendomen eller dess värde får rätten besluta att någon åtgärd vidtas med egendomen som förebygger fortsatt missbruk av den. I sådana fall får dock även en del av egendomens värde förklaras förverkat.

Föreslagen lydelse

7 §

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om förverkandet behövs för att förebygga brott enligt denna lag eller det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som har varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. I 36 kap. 5 och 5 b §§ brottsbalken finns bestämmelser om hos vem förverkande får ske och om särskild rätt till förverkad egendom.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

8 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 26 kap. 3 och 4 §§, 27 kap. 1 § samt 28 kap. 1 och 11 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas två nya paragrafer, 26 kap. 3 a och 3 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

3 §¹

I *avbidan* på rätts beslut om kvarstad får *undersökningsledaren* eller åklagaren *taga lös egendom* i förvar.

Är fara i dröjsmål, *må åtgärd, som nu sagts, vidtagas även av polisman; anmälan därom skall dock skyndsamt göras hos undersökningsledaren eller åklagaren, som har att omedelbart pröva, om egendomen skall kvarbliva i förvar.*

I *avvaktan* på rätts beslut om kvarstad får åklagaren *ta egendom* i förvar.

Om det är fara i dröjsmål, får en polisman ta lös egendom i förvar. En sådan åtgärd ska skyndsamt anmälas till åklagaren, som omedelbart prövar om egendomen ska förbli i förvar.

Förvar får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den som beslutet avser eller något annat motstående intresse.

3 a §

Om det som tagits i förvar är ett föremål och om det kan ske utan fara för att föremålet går förlorat och annars är lämpligt, får det lämnas kvar i innehavarens besittning. Avser beslutet om förvar en fordran eller annan rättighet, ska gäldenären eller annan förpliktad meddelas förbud att fullgöra sin förpliktelse till annan än Kronofogdemyndigheten.

Har egendom tagits i förvar, får ägaren eller innehavaren inte överlåta egendomen eller förfoga över den på annat sätt till skada

¹ Senaste lydelse 1981:828.

för den vars intressen förvarsbeslutet ska skydda. I fråga om utmätning av egendom som tagits i förvar gäller vad som är föreskrivet i 16 kap. 15 § utsökningsbalken om utmätning av egendom som belagts med kvarstad för fordran.

Det som tagits i förvar ska vårdas väl och hållas under noggrann tillsyn.

3 b §

Över förvar ska protokoll föras. I protokollet ska noga anges vad som tagits i förvar, var och när åtgärden ägt rum, vad som varit ändamålet med den och vilka som varit närvarande när den vidtogs.

Om den vars egendom tas i förvar inte är närvarande vid åtgärden, ska han eller hon utan dröjsmål underrättas om den och om vad som har skett med den egendom som tagits i förvar.

Den vars egendom tagits i förvar ska på begäran få ett bevis om åtgärden. Beviset ska också innehålla uppgift om det brott som misstanken avser.

4 §²

Har undersökningsledaren eller åklagaren tagit lös egendom i förvar eller beslutat, att sådan egendom skall kvarbliva i förvar, skall han, så snart det kan ske, och senast fem dagar därefter till rätten avlåta framställning om kvarstad. Görs ej sådan framställning, skall egendomen omedelbart återställas.

Då framställning inkommit, skall rätten, så snart ske kan, och, om synnerligt hinder ej möter, sist å fjärde dagen därefter hålla förhandling, som avses i 2 §. Utsättes huvudförhandling att hållas inom en vecka, sedan framställningen

Har åklagaren tagit egendom i förvar eller beslutat att egendom ska förbli i förvar, ska han eller hon så snart som möjligt och senast fem dagar därefter till rätten ge in en framställning om kvarstad. Görs inte en sådan framställning, ska egendomen omedelbart återställas.

När en framställning har kommit in, ska rätten så snart som möjligt och, om det inte finns något synnerligt hinder mot det, senast inom fyra dagar därefter hålla en sådan förhandling som avses i 2 §. Om huvudförhandling

² Senaste lydelse 1981:828.

inkom, må dock, om ej rätten finner särskild förhandling böra ägas rum, med förhandlingen anstå till huvudförhandlingen.

Beslutas kvarstad, *skall*, om ej rätten bestämmer annat, egendomen *kvarbliva* i myndighetens vård, till dess beslutet verkställts.

sätts ut att hållas inom en vecka sedan framställningen *kom in och rätten inte anser att det behöver hållas en särskild förhandling, får framställningen dock prövas vid huvudförhandlingen.*

Beslutas kvarstad, *ska omhändertagen egendom förbli* i myndighetens vård till dess beslutet *har* verkställts, om *inte* rätten bestämmer annat.

27 kap.

1 §³

Föremål, som skäligen kan *antas tagas* äga betydelse för utredning om brott eller *vara genom brott någon avhänt* eller *på grund av brott förverkat*, *må tagas* i beslag.

Föremål som skäligen kan *antas ha* betydelse för utredning om brott eller *vara avhänt någon genom brott* eller *förverkat på grund av brott får tas* i beslag. *Detsamma gäller föremål som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.*

Vad i detta kapitel *stadgas* om föremål *gälle* ock, i den mån *ej* annat är föreskrivet, om skriftlig handling.

Vad *soms sägs* i detta kapitel om föremål *gäller också* om skriftlig handling, i den mån *inte* annat är föreskrivet.

Tvångsmedel enligt detta kapitel får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse.

28 kap.

1 §⁴

Förekommer anledning, att brott *förövats, varå* fängelse kan följa, *må* i hus, rum eller slutet förvaringsställe husrannsakan *företagas* för *eftersökande* av föremål, som *är underkastat* beslag, eller *eljest till utrönande* eller *omständighet*, som kan *äga* betydelse för utredning om brottet.

Om det finns anledning att *anta* att ett brott *har begåtts på vilket* fängelse kan följa, *får* husrannsakan *företas* i hus, rum eller slutet förvaringsställe för att *söka efter* föremål som *kan tas* i beslag eller *i förvar* *annars för att utröna omständigheter* som kan *vara* av betydelse för utredning om brottet eller om *förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken.*

³ Senaste lydelse 1989:650.

⁴ Senaste lydelse 1964:166.

Hos annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet *må* husrannsakan dock *företagas*, *allenast* om brottet *förövats* hos honom eller den misstänkte gripits där eller *eljest* synnerlig anledning *förekommer*, att genom rannsakingen föremål, som är *underkastat* beslag, *skall* anträffas eller annan utredning om brottet vinnas.

Ej må för husrannsakan hos den misstänkte i något fall åberopas hans samtycke, *med mindre* han själv begärt åtgärden.

Hos annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet *får* husrannsakan dock *företas* bara om brottet *har begåtts* hos honom *eller henne* eller om den misstänkte *har gripits* där eller om *det annars finns* synnerlig anledning att *det vid* rannsakingen *ska anträffas* föremål som *kan tas i beslag* eller *i förvar* eller att annan utredning om brottet eller om *förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken* kan vinnas.

För husrannsakan hos den misstänkte *får inte* i något fall åberopas hans eller hennes samtycke, om *inte* den misstänkte själv *har begärt* att åtgärden *ska vidtas*.

11 §⁵

Om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa, får kroppsvisitation göras på den som skäligen kan misstänkas för brottet för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller annars för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet.

Annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får kroppsvisiteras, om det finns synnerlig anledning att anta att det därigenom kommer att anträffas föremål som kan tas i beslag eller att det annars är av betydelse för utredningen om brottet.

Med kroppsvisitation avses en undersökning av kläder och annat som någon bär på sig samt av väskor, paket och andra föremål som någon har med sig.

Om det finns anledning att anta att ett brott har begåtts på vilket fängelse kan följa, får kroppsvisitation göras på den som skäligen kan misstänkas för brottet för att söka efter föremål som kan tas i beslag *eller i förvar* eller annars för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredning om brottet *eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken*.

Annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får kroppsvisiteras, om det finns synnerlig anledning att anta att det därigenom kommer att anträffas föremål som kan tas i beslag *eller i förvar* eller att det annars är av betydelse för utredningen om brottet *eller om förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 36 kap. 1 b § brottsbalken*.

⁵ Senaste lydelse 1993:1408.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

9 Förslag till lag om ändring i jordabalken

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 29 §, 21 kap. 2, 5 och 6 §§, 22 kap. 3 §, 23 kap. 2 § och 24 kap. 1 § jordabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 kap.

29 §²

Inskrivningsmyndigheten *skall* Inskrivningsmyndigheten *ska* anteckna följande uppgifter i fastighetsregistrets inskrivningsdel: teckna följande uppgifter i fastighetsregistrets inskrivningsdel:

1. uppgift om exekutiv försäljning eller expropriation eller liknande tvångsförvärv som inverkat på en inteckning eller en inskriven rättighet,

2. uppgift om en myndighets fördelning av medel som inverkar på en inteckning eller en inskriven rättighet,

3. uppgift om att talan har väckts om hävning eller återgång av förvärv av fast egendom eller tomträtt eller om bättre rätt till sådan egendom,

4. uppgift om att talan har väckts i tvist om upplåtelse av tomträtt,

5. uppgift om dom eller beslut som har vunnit laga kraft i mål som avses i 3 eller 4 eller i annat mål som angår inskrivning,

6. uppgift om att fast egendom eller tomträtt har utmätts,

7. uppgift om att konkursförvaltare har begärt att fast egendom eller tomträtt som ingår i konkursbo *skall* säljas exekutivt,

7. uppgift om att konkursförvaltare har begärt att fast egendom eller tomträtt som ingår i konkursbo *ska* säljas exekutivt,

8. uppgift om att utmätt fast egendom eller tomträtt har sålts,

9. uppgift om att fast egendom eller tomträtt har belagts med kvarstad eller tagits i anspråk genom betalningssäkring, och

9. uppgift om att fast egendom eller tomträtt har belagts med kvarstad *eller tagits i förvar* eller tagits i anspråk genom betalningssäkring, och

10. annan uppgift som enligt lag eller annan författning *skall* antecknas i fastighetsregistrets inskrivningsdel.

10. annan uppgift som enligt lag eller annan författning *ska* antecknas i fastighetsregistrets inskrivningsdel.

Anteckning *skall* göras när anmälan, bevis eller utdelningslängd som utvisar förhållandet har kommit in till inskrivningsmyndigheten.

Anteckning *ska* göras när anmälan, bevis eller utdelningslängd som utvisar förhållandet har kommit in till inskrivningsmyndigheten.

Domstol *skall* genast till inskrivningsmyndigheten anmäla sådana förhållanden som avses i första stycket 3–5.

Domstol *ska* genast till inskrivningsmyndigheten anmäla sådana förhållanden som avses i första stycket 3–5.

¹ Balken omtryckt 1971:1209.

² Senaste lydelse 2000:226.

21 kap.2 §³

En ansökan om inskrivning enligt 1 § *skall* avslås, om En ansökan om inskrivning enligt 1 § *ska* avslås, om

1. upplåtelsehandlingen inte har kommit in eller, om den har lämnats elektroniskt, det inte har skett på det sätt som anges i 19 kap. 11 a § eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

2. föreskrifterna i 13 kap. 1–4 och 6 §§ inte har följts,

3. lagfart inte har sökts för upplåtaren,

4. inskrivning i fastigheten har beviljats eller sökts,

5. fastigheten har utmätts, be- lagts med kvarstad eller tagits i anspråk genom betalningssäkring och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning söks,

6. det är uppenbart att upplåtelsen på annan grund är ogiltig eller inte kan göras gällande.

Har ärende angående lagfart för upplåtaren uppskjutits till senare inskrivningsdag, *skall* behandlingen av ansökan om inskrivning av tomträtten uppskjutas till samma dag.

5. fastigheten har utmätts, be- lagts med kvarstad *eller tagits i förvar* eller tagits i anspråk genom betalningssäkring och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning söks,

Har ärende angående lagfart för upplåtaren uppskjutits till senare inskrivningsdag, *ska* behandlingen av ansökan om inskrivning av tomträtten uppskjutas till samma dag.

5 §⁴

Ansökan om inskrivning av avtal om sådan ändring i tomträttens innehåll som avses i 13 kap. 21 § får göras av fastighetsägaren eller tomt- rättshavaren sedan tomträtten inskrivits. Om sådan inskrivning gäller i tillämpliga delar 2–4 §§ med följande avvikelser.

Är in-teckning förut beviljad el- ler sökt i tomträtten eller är in- skrivning av nyttjanderätt, servitut eller rätt till elektrisk kraft förut beviljad eller sökt i denna eller *sökes* sådan inskrivning samma dag, får ansökan om inskrivning av avtal som avses i första stycket bifallas endast om rättighetshava- ren *medgivit* inskrivning av änd- ringsavtalet eller detta är väsentli- gen utan betydelse för rättighets- havarens säkerhet. Om fastigheten eller tomträtten har utmätts, be- lagts med kvarstad eller tagits i anspråk genom betalningssäkring

Är in-teckning förut beviljad el- ler sökt i tomträtten eller är in- skrivning av nyttjanderätt, servitut eller rätt till elektrisk kraft förut beviljad eller sökt i denna eller *söks* sådan inskrivning samma dag, får ansökan om inskrivning av avtal som avses i första stycket bifallas endast om rättighetshava- ren *medgett* inskrivning av änd- ringsavtalet eller detta är väsentli- gen utan betydelse för rättighets- havarens säkerhet. Om fastigheten eller tomträtten har utmätts, be- lagts med kvarstad *eller tagits i förvar* eller tagits i anspråk genom

³ Senaste lydelse 2006:142.

⁴ Senaste lydelse 1981:784.

och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning *sökes*, gäller vad som sagts nu om rättighetshavaren även utmätningssökanden eller den för vars anspråk kvarstad eller betalningssäkring ägt rum.

Är avtal som avses i första stycket beroende av att fastighetsbildning äger rum, får ansökan bifallas endast om nämnda åtgärd kommit till stånd.

I avvaktan på att hinder som anges i andra eller tredje stycket *undandröjes skall* ansökan förklaras vilande.

betalningssäkring och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning *söks*, gäller vad som sagts nu om rättighetshavaren även utmätningssökanden eller den för vars anspråk kvarstad *eller förvar* eller betalningssäkring ägt rum.

I avvaktan på att hinder som anges i andra eller tredje stycket *undandröjs ska* ansökan förklaras vilande.

6 §⁵

Om det framgår av en anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel eller upplyses på annat sätt att tomträten har upphört enligt 13 kap. 19 §, *skall* det i fastighetsregistrets inskrivningsdel antecknas att tomträten har upphört.

Ansökan om dödning av tomträttsinskrivning i fall som anges i 13 kap. 22 § får *ej* bifallas, om inskrivning i tomträten är beviljad eller sökt eller om tomträten har utmätts, belagts med kvarstad eller tagits i anspråk genom betalningssäkring och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då dödning söks.

Om det framgår av en anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel eller upplyses på annat sätt att tomträten har upphört enligt 13 kap. 19 §, *ska* det i fastighetsregistrets inskrivningsdel antecknas att tomträten har upphört.

Ansökan om dödning av tomträttsinskrivning i fall som anges i 13 kap. 22 § får *inte* bifallas, om inskrivning i tomträten är beviljad eller sökt eller om tomträten har utmätts, belagts med kvarstad *eller tagits i förvar* eller tagits i anspråk genom betalningssäkring och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då dödning söks.

22 kap.

3 §⁶

Ansökan om inteckning *skall* avslås, om

1. föreskrifterna i 2 § *icke* iakttagits,

2. på grund av särskild föreskrift eller enligt anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel inteck-

Ansökan om inteckning *ska* avslås, om

1. föreskrifterna i 2 § *inte* iakttagits,

2. på grund av särskild föreskrift eller enligt anteckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel inteck-

⁵ Senaste lydelse 2000:226.

⁶ Senaste lydelse 2000:226.

- ning *ej* får beviljas i fastigheten,
3. inskrivning av tomträtt i fastigheten är beviljad eller sökt,
4. fastigheten frångått sökanden på grund av exekutiv försäljning eller genom expropriation eller liknande tvångsförvärv,
5. sökanden är i konkurs eller *försättes* i konkurs den dag då in-teckningen *sökes* samt fastigheten hör till konkursboet,
6. en del av fastigheten har ut-mätts eller tagits i anspråk genom betalningssäkring eller fastigheten eller en del av fastigheten har be-lagts med kvarstad och ett ärende angående anteckning om åtgärden har tagits upp senast på den in-skrivningsdag då in-teckningen söks, *såvida ej* ansökningen har medgetts av *kronofogdemyndighe-ten*,
7. ärende angående anteckning enligt 7 § förköpslagen (1967:868) att kommun beslutat utöva för-köpsrätt i fråga om egendomen upptagits på inskrivningsdag och ansökningen *göres* av den som överlätit egendomen.
- Har ärende angående lagfart för sökanden uppskjutits till senare in-skrivningsdag, *skall* behandlingen av ansökan om in-teckning upp-skjutas till samma dag.
- ning *inte* får beviljas i fastigheten,
3. inskrivning av tomträtt i fastigheten är beviljad eller sökt,
4. fastigheten frångått sökanden på grund av exekutiv försäljning eller genom expropriation eller liknande tvångsförvärv,
5. sökanden är i konkurs eller *försätts* i konkurs den dag då in-teckningen *söks* samt fastigheten hör till konkursboet,
6. en del av fastigheten har ut-mätts eller tagits i anspråk genom betalningssäkring eller fastigheten eller en del av fastigheten har be-lagts med kvarstad *eller tagits i förvar* och ett ärende angående an-teckning om åtgärden har tagits upp senast på den inskrivningsdag då in-teckningen söks, *om inte* an-sökningen har medgetts av *Krono-fogdemyndigheten*,
7. ärende angående anteckning enligt 7 § förköpslagen (1967:868) att kommun beslutat utöva för-köpsrätt i fråga om egendomen upptagits på inskrivningsdag och ansökningen *görs* av den som överlätit egendomen.
- Har ärende angående lagfart för sökanden uppskjutits till senare in-skrivningsdag, *ska* behandlingen av ansökan om in-teckning upp-skjutas till samma dag.

23 kap.

2 §⁷

- En ansökan om inskrivning en-ligt 1 § *skall* avslås, om
1. den handling som rättigheten grundas på inte har kommit in eller, om den har lämnats elektroniskt, det inte har skett på det sätt som anges i 19 kap. 11 a § eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,
2. föreskrift i lag beträffande sådan upplåtelse som ansökan angår inte har iakttagits och föreskriften inte avser giltigheten av endast visst förbe-håll,
3. upplåtelsen står i strid med en mot upplåtaren gällande inskränkning i hans rätt att förfoga över egendomen och, när upplåtelsen skedde, lag-fart inte var beviljad för upplåtaren eller, om så var fallet, ärende om an-teckning i fastighetsregistrets inskrivningsdel av inskränkningen var upp-taget på inskrivningsdag,
- En ansökan om inskrivning en-ligt 1 § *ska* avslås, om

⁷ Senaste lydelse 2006:142.

4. inskrivning av tomträtt i fastigheten är beviljad eller sökt,
5. fastigheten före upplåtelsen överlåtits till någon vars förvärv enligt 17 kap. 1 eller 4 § äger företräde framför upplåtelsen,
6. fastigheten före upplåtelsen frångått upplåtaren på grund av exekutiv försäljning eller genom expropriation eller liknande tvångsförvärv,
7. fastigheten har belagts med kvarstad och ett ärende angående anteckning om *kvarstaden* har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning söks,
7. fastigheten har belagts med kvarstad *eller tagits i förvar* och ett ärende angående anteckning om *åtgärden* har tagits upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning söks,
8. upplåtelsen avser arrende eller hyra som enligt förbehåll i upplåtelsehandlingen inte får inskrivas,
9. upplåtelsen avser rätt till elektrisk kraft och skriftligt medgivande till inskrivning inte föreligger,
10. det är uppenbart att upplåtelsen av annan grund är ogiltig eller att rättigheten upphört eller av annat skäl inte kan göras gällande.
- Har ärende angående lagfart för upplåtaren uppskjutits till senare inskrivningsdag, *skall* behandlingen av ansökan om inskrivning uppskjutas till samma dag.
- Har ärende angående lagfart för upplåtaren uppskjutits till senare inskrivningsdag, *ska* behandlingen av ansökan om inskrivning uppskjutas till samma dag.

24 kap.

1 §⁸

En fastighetsägare har rätt att ansöka om inskrivning i fastighetsregistrets inskrivningsdel av en förklaring som avses i 2 kap. 3 §. Som fastighetsägare anses i detta kapitel den för vilken lagfart senast är sökt.

Ansökan *skall* avslås, om

Ansökan *ska* avslås, om

1. ansökan om lagfart för sökanden är vilandeförklarad och inskrivningsansökan inte har medgetts av den som har lagfart,
2. en eller flera inteckningar gäller i fastigheten och varje borgenär för vars fordran pantbrev på grund av sådan inteckning utgör säkerhet inte med ingivande av pantbrevet har medgett ansökan,
3. fastigheten har frångått sökanden på grund av exekutiv försäljning eller genom expropriation eller liknande tvångsförvärv,
4. sökanden är i konkurs eller försätts i konkurs den dag då inskrivningen söks samt fastigheten hör till konkursboet,
5. fastigheten eller en del därav är utmätt eller utmäts den dag då inskrivningen söks och *kronofogdemyndigheten* inte har medgett ansökan,
5. fastigheten eller en del därav är utmätt eller utmäts den dag då inskrivningen söks och *Kronofogdemyndigheten* inte har medgett ansökan,
6. fastigheten eller en del därav har tagits i anspråk genom betalningssäkring eller tas i anspråk den dag då inskrivningen söks och *kronofogdemyndigheten* inte har
6. fastigheten eller en del därav har tagits i anspråk genom betalningssäkring eller tas i anspråk den dag då inskrivningen söks och *Kronofogdemyndigheten* inte har

⁸ Senaste lydelse 2000:226.

medgett ansökan,

7. fastigheten eller en del därav är belagd med kvarstad eller beläggs med kvarstad den dag då inskrivningen söks och *kronofogdemyndigheten* inte har medgett ansökan.

Om ett ärende angående lagfart för sökanden har skjutits upp till en senare inskrivningsdag, *skall* behandlingen av inskrivningsansökan skjutas upp till samma dag.

medgett ansökan,

7. fastigheten eller en del därav är belagd med kvarstad *eller tagen i förvar* eller beläggs med kvarstad *eller tas i förvar* den dag då inskrivningen söks och *Kronofogdemyndigheten* inte har medgett ansökan.

Om ett ärende angående lagfart för sökanden har skjutits upp till en senare inskrivningsdag, *ska* behandlingen av inskrivningsansökan skjutas upp till samma dag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

10 Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

Härigenom föreskrivs att 27 § polislagen (1984:387) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*27 §¹

Protokoll *skall* föras över ingripande som innebär att någon avvissas, avlägsnas, omhändertas eller grips. Protokoll *skall* också föras över husrannsakan och liknande åtgärder enligt denna lag samt vid omhändertagande av föremål.

Protokoll *ska* föras över ingripande som innebär att någon avvissas, avlägsnas, omhändertas eller grips. Protokoll *ska* också föras över husrannsakan och liknande åtgärder enligt denna lag samt vid omhändertagande av föremål.

Av protokollet *skall* det framgå

Av protokollet *ska* det framgå

1. vem som har fattat beslutet om ingripandet,
2. grunden för beslutet och tidpunkten när det har fattats,
3. vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,
4. vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot,
5. tiden för ingripandet samt
6. vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet.

Ansvarig för att protokoll upprättas är, i fråga om uppgifter som avses i andra stycket 1 och 2, den som har fattat beslutet och i fråga om uppgifter som avses i andra stycket 3–6, den som är att anse som förman vid ingripandet.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över beslag, husrannsakan samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över *förvar*, beslag, husrannsakan samt kroppsvisitation och kroppsbesiktning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

¹ Senaste lydelse 1998:27.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:1225) om straff för smuggling

dels att 1 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 25 a §, samt närmast före 25 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2007:1277

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om ansvar m.m. för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor. Har det i lag eller annan författning föreskrivits straff för den som bryter mot ett förbud mot eller villkor för att föra in eller ut en vara, gäller i stället bestämmelserna i den författningen om inget annat är föreskrivet.

I 19–22, 26, 27 och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64) som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 18 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen eller lagen om straff för terroristbrott.

De författningar som avses i andra stycket är lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, tullagen (2000:1281), lagen (2004:228) om beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror samt lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.

Bestämmelserna i 19–22 och 26 §§ samt 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och bestämmelserna i 32 § gäller också vid brott som avses i

I 19–22, 25 a–27 och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64) som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 18 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen eller lagen om straff för terroristbrott.

Bestämmelserna i 19–22, 25 a och 26 §§ samt 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och bestämmelserna i 32 § gäller också vid brott

2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklARATION enligt 10 kap. 32 a § andra eller tredje stycket skattebetalningslagen (1997:483).

som avses i 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklARATION enligt 10 kap. 32 a § andra eller tredje stycket skattebetalningslagen (1997:483).

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om förverkandet behövs för att förebygga brott enligt denna lag eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. I 36 kap. 5 § brottsbalken finns bestämmelser om hos vem förverkande får ske och om särskild rätt till förverkad egendom.

Egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag får förklaras förverkad, om förverkandet behövs för att förebygga brott enligt denna lag eller om det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag, om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat. I 36 kap. 5 och 5 b §§ brottsbalken finns bestämmelser om hos vem förverkande får ske och om särskild rätt till förverkad egendom.

I stället för förverkande av egendomen eller dess värde får rätten föreskriva att någon åtgärd vidtas med egendomen som förebygger fortsatt missbruk av den. I sådana fall får dock även en del av egendomens värde förklaras förverkat.

Förvar

25 a §

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att enligt 26 kap. 3 § rättegångsbalken ta egendom i förvar. En sådan åtgärd ska skyndsamt anmälas till åklagaren, som omedelbart prövar om egendomen ska förbli i förvar.

¹ Senaste lydelse 2005:318.

Vad som föreskrivs i 26 kap. 3 a och 3 b §§ rättegångsbalken gäller för tjänstemannen i samma utsträckning som för en polisman.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2008.

BILAGA 3

Reservantens lagförslag

Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

Regeringens förslag

Reservantens förslag

36 kap.

5 a §

Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 1 b § får ske hos

1. gärningsmannen eller annan som medverkat till det brott som förverkandet grundas på,

2. den som förvärvat egendomen genom bodelning eller på grund av arv eller testamente eller genom gåva,

3. den som förvärvat egendomen på annat sätt och därvid haft vetskap om eller skäligen anledning att anta att egendomen har samband med brottslig verksamhet.

Bestämmelser om förfarandet vid en talan om förverkande hos den som avses i första stycket 2 eller 3 finns i lagen (2008:000) om förfarandet vid förverkande av utbyte av brottslig verksamhet i vissa fall.

Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet enligt 1 b § får ske hos gärningsmannen eller annan som medverkat till det brott som förverkandet grundas på.